

MSB

Enheten för skydd av samhällsviktig verksamhet
651 81 Karlstad

Datum: 2011-11-22

Vår referens: 2011/1951/184

Er referens: 2011-2996

Yttrande över Remiss Identifiering av områden med betydande översvämningsrisk

SMHI anser att arbetet med förordningen om översvämningsrisker är ett viktigt steg för att minska ogynnsamma följder av översvämningsrisker. Steget med att identifiera områden med betydande översvämningsrisk är mycket viktigt eftersom det fortsatta arbetet kommer att fokuseras på dessa områden.

SMHI har tagit del av rubricerade remiss och redovisar synpunkter dels på metoden för identifiering av områden, dels på rapporten i övrigt.

SMHI har följande synpunkter på metoden för identifiering av områdena:

- I framtagandet av områdena ingår många subjektiva delar, bland annat hur vikterna är satta och identifiering av de fyra tillkommande orterna Arvika, Haparanda, Köping och Örebro. SMHI efterfrågar att en mer objektiv metod används.
- Det saknas motivering till varför Högsta beräknade flöde använts för urvalet och inte 100-årsflödet. Nu tas bara hänsyn till effekter av ett mycket extremt flöde med låg sannolikhet. Istället bör översvämningsrisker med medelhög sannolikhet (100-årsflöde) användas som grund. Vidare har urvalsmetod 2 använts för att identifiera områdena. Denna metod kräver att alla de fyra fokusområdena är representerade, vilket SMHI anser vara ett alltför starkt krav. Det vore intressant att kombinera urvalsmetod 3 med den areal som drabbas vid ett 100-årsflöde och jämföra detta utfall med de historiska översvämningsriskerna.
- I rapporten hanteras insamlingen av information kring historiska översvämningsrisker separat från överlagringsanalysen. När man jämför utfallet av den historiska sammanställningen med utfallet i överlagringsanalysen faller olika områden ut. Varför kommer exempelvis Arvika inte med i överlagringsanalysen, medan Köping, Jönköping och Västerås identifieras trots att de inte haft någon betydande översvämningsrisk? Kan modellen kalibreras/verifieras med historiska data?

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

601 76 Norrköping Besök Folkborgsvägen 1 Tel 011-495 80 00 Fax 011-495 80 01

SMHI
Box 40
190 45 Stockholm/Arlanda

SMHI
Sven Källfelts Gata 15
426 71 Västra Frölunda

SMHI
Hans Michelsensgatan 9
211 20 Malmö

SMHI
Universitetsallén 32
851 71 Sundsvall

- SMHI har synpunkter på hur fokusområdet Miljö har behandlats. Översvämningar är ett naturligt inslag och bör vara något som eftersträvas i Nationalparker, Naturresevat och Natura2000-områden. I rapporten framstår översvämningar enbart som något negativt.
- Torneälven är inte översiktligt översvänningskarterad. SMHI saknar beskrivning av och referens till det underlagsmaterial som använts istället.

SMHI har följande övriga synpunkter på rapporten:

- I rapporten bör nämnas att SMHI genomfört modellberäkningar av historiska flöden på uppdrag av MSB. Det framgår heller inte hur detta material har använts.
- Avgränsningarna bör framgå tydligare. Det är av stor vikt för resultatet att analysen inte behandlat översvämning längs kusten, översvämningar orsakade av dammbrott, översvämning utanför tätorter, att endast nivån för det högsta beräknade flödet använts, m.m.
- ”Beräknat högsta flöde” är centralt i analysen. Detta begrepp bör förklaras tydligare och man bör även nämna storleksordningen för dess återkomsttid samt hänvisa till en beskrivning av beräkningsmetoden.
- SMHI efterlyser en tydligare beskrivning av de tre stegen i förordningen om översvänningsrisker. För att förstå denna studie i ett sammanhang bör det framgå tydligt vad som ingår i de olika stegen.
- I rapporten nämns att kontrollanalyser gjorts, där 100-årsflödet använts. SMHI saknar beskrivning av och resultat från analysen.
- För översvämningar längs kusten har en jämförelse gjorts av skillnaden i översvänningsyta vid val av två olika höjddatamodeller. Motsvarande analys bör redovisas även för något översvänningskänsligt område i inlandet. Skillnaderna i översvänningsyta blir antagligen stor även där. Därför kan identifieringen av områdena komma att revideras när nya karteringar och analyser gjorts med den nya höjddatamodellen som grund.
- Det bör påpekas att Jönköping är extra utsatt för översvämning p.g.a. landhöjningen. Eftersom landhöjningen är mindre i Vätterns södra del än i den norra delen blir effekterna av en översvämning mest märkbara i de södra delarna.
- I det fortsatta arbetet med förordningen om översvänningsrisker bör man även beakta framtida klimatförändringar. Kommittén för dimensionerande flöden för dammar i ett klimatförändringsspektiv (med representanter från Svenska Kraftnät, Svensk Energi, SveMin och SMHI) har tagit fram rekommendationer för att bedöma framtida klimatpåverkan på dammsäkerhet. Den metod som kommittén redovisar är generell vad avser beräkning av climateffekter på höga flöden i vattendrag. Vid sidan av flödesdimensionering för dammanläggningar är den därmed av intresse även för andra verksamhetsområden såsom fysisk planering, infrastruktur och skydd mot översvämningar. Riktlinjerna bör användas för att ta fram högsta beräknat flöde i kommande översvänningskarteringar.

Avdelningschef Bodil Aarhus Andrae har beslutat i detta ärende som beretts av Anna Eklund, Niclas Hjerdt och Ola Pettersson.

För SMHI

Bodil Aarhus Andrae
 Chef Avdelning Basverksamhet